

TALOUSARVIOALOITE 1031/2006 vp

Määrärahan osoittaminen opintokeskusta ylläpitävien järjestöjen sivistystyöhön ja kansalaisvaikuttamista koskevaan toimintaan

Eduskunnalle

Järjestöllisen sivistys- ja opintotoiminnan voimavarojen vähäisyys yhdessä kansalaiskasvatuksen puutteiden kanssa on keskeinen syy siihen, että monet aktiivisen kansalaisuuden tunnusluvut ovat Suomessa oleellisesti heikompia kuin muissa Pohjoismaissa. Samalla opintotoiminnan organisoinnista (koulutukset, kurssit, seminaarit, keskustelutilaisuudet, kampanjat, luennot, opintokerhot ja piirit, näitä yhdistelevät koulutusohjelmat) on tullut yhä keskeisempi järjestötyön muoto.

Opintokeskusten omin työmuoto, opintokerho, on erityisen ajankohtainen ja kustannustehokas väline myös ikääntyvien ihmisten henkisen aktiivisuuden ylläpitäjänä. Opinnollinen ympäristö on luonteva tapa lisätä kansalaisten, hallinnon ja päätöksentekijöiden vuorovaikutusta. Opintokeskuksilla tulisi olla voimavaroja myös järjestöllisen sivistystyön tarvitsemaan aineistotuotantoon, ohjaajakoulutukseen ja järjestökoulutuksen suunnitteluun.

Erityinen ongelma on, ettei opintokeskuksilla järjestöllisen sivistystyön oppilaitoksina ole resursseja suunnata toimintaa sellaisiin kohderyhmiin, jotka nyt ovat vetäytyneet tai vetäytymässä yhteisöllisestä ja yhteiskunnallisesta toiminnasta.

Järjestöllisen sivistystyön mahdollisuuksiin kiinnitettiin erityinen huomio Kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman arvioinnissa (Valtioneuvoston kanslian raportteja 4/2006), jonka ti-

vistelmässä todetaan keskeisiksi politiikkaohjelman tavoitteiksi "kansalaisjärjestöjen järjestämät kansalaisopinnot, lyhyen koulutuksen saaneiden aktiivisen kansalaisuuden vahvistaminen, ... tasa-arvon edistäminen sekä hallinnon ja kansalaisten vuorovaikutuksen parantaminen."

Raportin mukaan kolmannen sektorin koulutus ja opintotoiminta on julkisen vallan keskeinen keino tukea aktiivista kansalaisuutta ja kansalaisyhteiskunnan toimintaa. Yleisten kansalaisopintojen ja etenkin politiikkaan liittyvien opintojen osuus on edelleen kohtuuttoman alhainen ja edellyttää uudelleenarviointeja. Lisäksi raportissa pidetään ilmeisenä, että koulutuksen myönteistä vaikutusta aktiiviseen kansalaisuuteen selittävät osaltaan pitkään koulutukseen liittyvät yhteisölliset aktiviteetit. Siksi on tärkeää varmistaa, että myös lyhyen koulutuksen saaneilla on tarjolla kansalaistoimintaan ja -vaikuttamiseen sosiaalistavia osallistumisen mahdollisuuksia. Nämä ovat järjestöllisen sivistystyön omimpia haasteita.

Järjestöllinen sivistystyö on Suomessa jäänyt oleellisesti pienemmäksi kuin muissa Pohjoismaissa. Esimerkiksi Ruotsi panostaa kansalaisjärjestöjen organisoimaan opintotoimintaan yli kymmenkertaisen, ja maiden kokoerot huomioon ottaenkin yli viisinkertaisen summan. Lisäksi Ruotsin hallitus ehdottaa, että kansansivistystyön määrärahoja lisätään ensi vuonna 400 miljoonaa kruunua, josta noin puolet ohjautuu

järjestölliseen sivistystyöhön. Myös muissa Pohjoismaissa järjestöopintojen osuus on Suomea suurempi. Järjestöllisen sivistystyön vahvistaminen edellyttää pitkäjänteistä kehittämistä.

Lisävarat käytettäisiin järjestölliseen sivistystyöhön, sen osana opintokerhotoiminnan kehittämiseen, opintoaineistotuotantoon, ohjaajakoulutukseen ja sivistyksellistä tasa-arvoa lisäävään toimintaan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2007 talousarvioon momentille 29.30.53 lisäyksenä 500 000 euroa opintokeskusta ylläpitävien järjestöjen sivistystyöhön ja kansalaisvaikuttamista koskevaan toimintaan.

Helsingissä 22 päivänä syyskuuta 2006

Aulis Ranta-Muotio /kesk
Jukka Vihriälä /kesk
Esko Ahonen /kesk
Lasse Hautala /kesk
Susanna Haapoja /kesk
Eero Lankia /kesk
Lauri Oinonen /kesk

Pehr Löw /r
Jukka Gustafsson /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Minna Sirnö /vas
Unto Valpas /vas
Jutta Urpilainen /sd